

KIÜRTÖS

Pilisszentlászlói Hírmondó

Önkormányzati támogatásban nem részesülő cenzúramentes havilap

ÚRNAPJA

*Az oltáriszentség örök életünkre szóló táplálékunk
ÚR napi szokások*

A templomdombon idén is szépen díszített ünnepi hangulatot sugárzó sátrak fogadták a templomba érkező híveket. Az úrnapi ünnep fő eseménye a körmenet volt, amelyen a falu egész népe részt vett. A körmenet útvonalán négy lombsátrat emeltek, azokban oltárt állítottak fel, mely a négy égtájat jelképezte. A földre virágot szórtak. A rövidke körmenet során a kereszténységünknek a java mindegyik sáternél – oltárnál megállt, és Tibor atya rövidszertartást végzett. Községünkben

is tradicionális hagyománya van az úrnapi körmenetnek. Hajdanában mikor még a Petőfi és Béke utcán átmentek elődeink, meg még az idősebb korabeliek is a körmenettel.

A Béke utcában voltak a zöldelő gallyakból felállított sátrak. Minden évben ugyanazon házak előtt történt elkészítésük. Akkoriban is akár most, közös összefogással dolgoz, szorgos hívő kezek építették. Ebben a rohanó világban sajnos egyre inkább fogynak ezek a kezek. Az úrnapi ünnep fő eseménye a körmenet. Bízunk abban, hogy a 13. században IV. Orbán pápa által elrendelt ünnep örökké megmarad.

Az Úrnapi ünneppel kapcsolatos hiedelmek: A szentség körbehordozásáról a népek úgy vélték, hogy azzal elijeszti a gonoszt, védelmet kapnak a természeti csapások ellen, és elűzhetik a betegséget. A sátrakba tűzött ágakhoz és virágokhoz különböző hiedelmek társultak. Nálunk szokás volt az istállóban elhelyezni, Hogy megoltalmazzák a jószágokat. A virágszirmokat a beteg gyermekek fürdővizébe tették, hogy ezzel elősegítsék a gyógyulást. Az ágak füstjét is gyógyító hatásnak vélték, amely kiűzi a házból és az udvarból a betegségeket okozó erőket.

Úrnapi megemlékezésünk valóságos teljes, elődeinktől örökölt neve: - Az Úr testének és vérének ünnepe. A keresztényi katolikus hitvallásunk szerinti egyházi évben – a Húsvéti időt lezáró Pünkösdvásárnap után két héttel tartjuk. Tehát mozgó ünnephez tartozik. Az ünnep eredete a XIII. századra datálható. A fennmaradt írások

szerint, egy cseh pap zarándokútra indult. Zarándok útja során, még messze Rómától szentmisét mutatott be a bolsenai Szent Krisztina templomban. Az átváltozás pillanatában kétségei támadtak a felől, hogy a kenyér és a bor valóban Krisztus testévé és vérévé válik e. Ekkor megdöbbenve vette észre, hogy a megtört ostyából vércseppek hullottak, a korpolaréra. A nagy tisztelettel körülvett ereklyét 1246. június 19 – én átvitték Orbán pápához. Erre való tekintettel Ő hirdette ki Úrnapja ünnepét az 1264 szeptember 8-án kelt bullával, melyben a Pünkösöd nyolcadát követő első csütörtökre tűzte ki Úrnapja megünneplését. A hagyomány szerint Auginói Szent Tamás írta az ünnepre a liturgia szövegét. A szentmisében az „átváltoztatásról” kezdve Jézus teste és vére jelen van a kenyér és a bor „színében”. Ez a jelenlét megmarad, ezért őrizzük a szentostyát a Tabernákulumban, és az örök mécses jelzi, hogy Jézus itt van velünk. Az oltáriszentségben jelenlévő Jézusnak térdhajlással adunk tiszteletet. Úrnapjának Ünnepét, igen nagy tisztelet és ünnepi előkészítés előzte meg hajdanában. A körmenet a Kosztolná cesztán (Petőfi utcán) ballagott lefelé, majd a főtéren az iskola előtt kanyarodott jobbra a Dedinára, mely sok változást követően a „felszabadulás óta hivatalosan a Béke utca nevet viseli. A Béke utcai sátraknál tették tiszteletüket az akkor még hosszú sorban kígyózó vallásos szlovák ajkú elődeink. Jelenleg már csak a templom előtt

tartjuk meg az erősen le rövidítet körmenetünket. Kevesebb létszámmal bár, de a részvétel és az érdeklődés Krisztus testének és vérének ünnepe iránt azonban nem maradt el. Ezzel is bizonyítottuk azt a tényt, hogy elődeink életében is nagy szerepet játszott a vallás. Éppen ennek köszönhetően az egyházi ünnepeket nagyon komolyan vették a különböző szabályokat egyházi szokásokat és előírásokat betartották.

A mi kereszténykatolikus egyházunk hiszi és hirdeti, hogy a pap szavára Isten lehetségessé teszi, hogy a kenyér és bor színe alatt valóságosan jelenvalóvá váljon Krisztus. Körmenetünk, az utóbbi évekhez hasonlóan, már csak a templomunk körül tartott. A körmenet élén idén is Tibor atya haladt a balhadin alatt. Minden sátonál megálltunk és Tibor atya szép beszédet tartott. Elismeréssel kell adóznunk a sátrakat készítő családoknak, segítőiknek, és mindenkinek, aki közre működött e jeles egyházi ünnepünk méltó megünnepléséhez. Az Úr testének és vérének ünnepe. Hálás vagyok, hogy ilyen sokan örömmel vettek részt a munkálatokban, hogy a virágsátrakkal kifejezhessük őseink tiszteletét, hogy megnyilvánulhasson vallási hovatartozásunk egyik csodaszép ünnepe és közösségünk összetartó ereje. Áldott legyen az Úr! Jegyezte meg Tibor atyánk.

Franyó Rudolf

A szlovákok érdekeinek képviselete – akár táblákkal is

A választási ciklusok elején, az eskütételkor Magyarország-szerte több száz szlovák nemzetiségi önkormányzati képviselő tesz ünnepélyes fogadalmat: képviselni fogja a szlovákok érdekeit. Ez nem pusztán formai elem – alapidokumentumaink egyik legfontosabb mondata. Kimondani könnyű. A mindennapokban érvényt szerezni neki viszont már sokkal nehezebb. Különösen akkor, ha nem látjuk tisztán a lényegét: közösségünk legfontosabb érdeke az, hogy szlovákként – lehetőség szerint minél tovább – megmaradjunk egy nem szlovák nyelvi és kulturális közegben.

Hogy fennmaradjon a szlovákságunk. Ennek tartalmáról lehet vitatkozni, de van egy alaptétel, amelyet nehéz megcáfolni: „magyarul nem lehetünk szlovákok”, és „nemcsak a nemzet, hanem a nemzetiség is a nyelvében él”. Akár tetszik, akár nem, a nyelv minden nemzet és nemzetiség lényegi ismérve. Ha tehát komolyan vesszük eskünket és közéleti szerepünket, akkor törekvéseink középpontjában egyértelműen a szlovák nyelvnek kell állnia. Minden más – bármennyire fontos is – csak ezután következhet. A helyzet azonban korántsem biztató. Azokon a

településeken, ahol ma még számottevő szlovák közösség él, a nyelv látványosan visszaszorul. Már az is eredmény, ha az iskolák egy részében tantárgyként tanítják a szlovákot. Egynyelvű, vagy valóban kétnyelvű oktatásról alig merünk beszélni, és életünk más területein sem kedvezőbb a kép.

ezért érthetetlen, hogy miért nem élünk legalább a meglévő lehetőségekkel. Miért nem követeljük azt, ami törvény szerint is megilletne bennünket? Talán azért, mert félünk határozottan fellépni, problémákat megfogalmazni, netán – „Isten ments!” – politizálni. Sokszor megégettük magunkat, és gyakran halljuk: ne vigyük túlzásba a szlovákságunkat. Ráadásul nemcsak a környezetünkkel és egyes politikusokkal kell megküzdenünk, hanem sokszor a saját közösségünkön belül is – azokkal, akik „még valahogy, de azért nem egészen” érzik magukat szlováknak, akik szerint nem is annyira a nyelv a fontos, hanem az érzés, akik szerint igazán nem is kell, hogy beszéljünk szlovákul, elég ha úgy érzünk...

Saját tapasztalataim is azt igazolják, hogy márpedig időnként igenis határozottan kell fellépni, papíron létező jogainkat a gyakorlatban leginkább akkor érvényesíthetjük, ha teszünk értük.

Alig harmincévesen, sorrendben legelőször a rendszerváltás utáni első szabad önkormányzati választásokon választottak szülőfalumban, Pilisszentkereszten a községi önkormányzat szlovák nemzetiségi képviselőjévé. Eleinte kisebbséginek hívott nemzetiségi önkormányzatok még nem léteztek (húszon valahány éven át a Pilisszentkereszti Szlovák Önkormányzatnak is tagja voltam), de pályafutásom már akkor egy jelképesse váló üggyel kezdődött: a szlovák feliratokért folytatott küzdelemmel. A faluban akkoriban az utcanevek kizárólag magyarul voltak feliratozva, noha az ország egyik leginkább szlovák jellegű települése voltunk. A lakosság jelentős többsége szlovák volt, amit a népszámlálási adatok is megerősítettek. Első lépésemként kezdeményeztem az utcanévtáblák kétnyelvűvé tételét – nem fordításokkal, hanem a hagyományos, helyi szlovák elnevezések feltüntetésével. Például: Béke utca – Dolná ulička, Petőfi utca – Šelpice, stb. A törekvés sokáig falakba ütközött. A

döntéshozók nem mutattak nyitottságot. Végül váratlan segítség érkezett: egy szlovákiai magyar politikusokból álló delegáció látogatása során elmondtam nekik a problémát. Ők pedig egyértelművé tették: addig nem távoznak, amíg a település vezetése nem vállalja a kérés teljesítését. Így valósult meg végül a kétnyelvű táblarendszer.

Azt gondolhatnánk, ez a kérdés mára lezárt ügy. Nem az. Nemrég, még a helyi szlovák önkormányzat tagjaként, hasonló helyzettel szembesültem. Egy új középület homlokzatára kizárólag magyar felirat került: „Malmocskák Bölcsőde”. Többször kértem, hogy ugyanilyen formában jelenjen meg mellette a szlovák megnevezés is: „Jasle Mlynky”. A törvény erre egyértelmű lehetőséget biztosít – mégsem történt semmi. Hónapok teltek el kifogásokkal, ellenérvekkel. Sőt, ellenállással még a saját közösségünkön belülről is. Volt, aki attól tartott, hogy fölösleges feszültséget keltenénk. Végül ismét a nyilvánossághoz fordultam. A közösségi médiában tettem közzé az ügyet, és ennek hatására – talán nem meglepő módon – megmozdultak az események. Idővel a szlovák felirat is felkerült a helyére.

A tanulság világos. Számomra soha nem volt kérdés, hogy kell-e képviselni a szlovákok érdekeit – és az sem, hogyan. Eszközeink sokfélék lehetnek. De igen, néha a táblákon keresztül is. Ha kell, politikai támogatással. Ha kell, a nyilvánosság erejével.

Fuhl Imre

A szerző felvételei

Zastupovať záujmy Slovákov (aj tabuľami)

Pri skladaní prísahy začiatkom každého volebného cyklu stovky poslancov slovenských národnostných samospráv po celom Maďarsku sa čestne zaväzujú zastupovať záujmy Slovákov a táto formulácia je na hlavnom mieste vo všetkých základných dokumentoch ako našich volených zborov, tak aj občianskych organizácií. Veľmi ľahko sa to vyslovuje, oveľa ťažšie sa to v praxi presadzuje. Najmä, ak si dostatočne neuvedomíme, že našim najdôležitejším kolektívnym záujmom je, aby sme ako Slováci podľa možnosti čím dlhšie pretrvali aj v neslovenskom jazykovom a kultúrnom prostredí, aby prežila naša slovenskosť, o podobách ktorej si síce môže myslieť každý z nás svoje, ale zato to, čo aj moja maličkosť opakuje už desaťročia, sa až tak ľahko nedá vyvrátiť. Totižto, že „po maďarsky nemôžeme byť Slováci“ a že „nielen národ, aj národnosť žije vo svojom jazyku“. Chceme (to uznať) či nie, JAZYK bol, je a bude hlavným znakom, podstatou každého národa a

každej národnosti. Ak teda berieme vážne svoje prísahy a poslanie aktérov nášho národnostného verejného života, v stredobode našich snáh a celej našej činnosti na národnostnom poli má byť jednoznačne slovenský jazyk, všetky ďalšie – inak naozaj prepotrebné – atribúty kultúry majú stáť v rade dôležitosti až za ním.

V našich dodnes, žiaľ, skôr menej ako viac aj Slováckmi obývaných lokalitách slovenčina jednoznačne vymiera a stráca svoje niekdajšie postavenie. Dobré keď v jednej štvrtine z nich sa v základnej škole vyučuje slovenčina ako predmet, o jednojazyčných alebo aspoň skutočne dvojjazyčných školách pomaly už aj snívať

prestávame a nie je lepšia situácia ani v iných oblastiach nášho života. Už aj preto je nepochopiteľné, prečo nevyužívame aspoň existujúce možnosti a prečo nepožadujeme to, čo by nám prináležalo aj v zmysle platných právnych predpisov. Očividne sa bojíme ráznejšie vystupovať, nastoľovať problémy, dožadovať sa, nedajbože otvorene politizovať. Pravda, popálili sme sa už neraz, uzemňujú nás upozornenia, aby sme to s tou svojou slovenskosťou nepreháňali, pričom najhoršie je, že bojovať musíme nielen s miestnymi, regionálnymi a celoštátnymi politikmi (s tým by mnohí z nás nemali problém), ale s vlastnými ľuďmi, so svojimi ešte-akotak-ničelkom Slováckmi.

V prvých slobodných poprevratových komunálnych voľbách, ako čerstvý tridsiatnik vo svojej rodnej obci – Mlynkoch – som bol zvolený za slovenského poslanca obecnej samosprávy (národnostné ešte ani neboli) a svoje 35-ročné pôsobenie v tzv. miestnej politike som zhodou okolností začal tým, čím som nedávno aj končil: presadzovaním sa za slovenské nápisy na tabuliach. Ulice sme dovtedy mali v dedine verejne pomenované výlučne v maďarčine a to napriek tomu, že vtedy sme boli skutočne najslovenskejšou obcou v krajine, s výraznou väčšinou slovenského obyvateľstva, predstavovali sme majoritu aj podľa oficiálnych výsledkov sčítania ľudu. Mojim prvým krokom bolo iniciovať výmenu všetkých tabuľ s názvami ulíc na dvojjazyčné takým spôsobom, aby popri maďarských názvoch boli uvedené nie ich slovenské preklady, ale desaťročia, ba miestami stáročia zaužívané miestne, napríklad Béke utca – Dolná ulička, Petőfi S. utca – Šelpice, atď. Veľmi som sa snažil zastupovať záujmy Slováckov, ale dlho ani za Boha-Ištenek sa mi to nedarilo presadiť. Až raz prišla delegácia maďarských politikov zo Slovenska, ktorej som sa posťazoval a ktorá potom povedala, že dovtedy od nás neodíde, kým sa vedenie dediny na čele s maďarským starostom nezaviaže urýchlene vyhovieť mojej žiadosti s tými tabuľami.

Nemyslel som si, že po troch desaťročiach so

samosprávny systémom sa budem lúčiť s podobným tabuľovým problémom. Predsa sa stalo. Pred viac ako rokom, ešte ako člen Slovenskej samosprávy v Mlynkoch, som viacnásobne žiadal v zápisnici fixovať svoju požiadavku, aby na priečelí nedávno postavenej verejnej budovy nestálo veľkými písmenami iba „Malmocská Bölcsöde“, ale rovnakým písmom aj „Jasle Mlynky“. Argumentoval som aj národnostným zákonom, v zmysle ktorého takáto žiadosť musí byť rešpektovaná vo všetkých osadách, kde národnostné obyvateľstvo dosahuje desať percent a kde to miestna národnostná samospráva podporuje. Trvalo to, prešli dlhé mesiace a nič. Napočúval som sa rôznych výhovoriek a protiargumentov, dokonca aj z radov našej Slovače. Ako jedného z hlavných „vinníkov“ niekdajšej kauzy Mlynky, a' la prekazená snáh vyhostiť Slovákov z miestneho

slovenského domu, ma najviac zarazili také mienky, aby sme to vraj nezveličovali, nežiadali, lebo môžeme spôsobiť podobné problémy ako vtedy. Podľa všetkého ale bez boja to akosi nejde tak opäť som musel použiť svoju osvedčenú „zbraň“: verejnosť internetu. Vyložil som to na Facebook a čuduj sa svete, pohli sa mlyny, aj tie symbolické kamene a po nejakom čase sa nápis „Jasle Mlynky“ predsa len dostal na svoje miesto. Ponaučenie? Pre mňa nikdy nebolo a naďalej nie je otázne, či vôbec a konkrétne ako zastupovať záujmy Slovákov. Samozrejme, nielen, ale zato AJ tabuľami. A ak treba pomocou maďarských politikov zo Slovenska, ak treba pomocou internetu. Nech mi nikto nevraví, komu-kde-čo-ako-prečo sa nedá...

Imrich Fuhl

Foto: autor

Tanár bácsi

Tolna megyében is tanárokodtam, mert a mezőgazdasági szakiskolák vidéken található. A gyerekek itt vegyes eredetűek, sváb, cigány és magyar származásúak voltak. Sőt bukovinai székelyek, szerb-horvátok, stb. keverékei. Az első nap, megkérdezték a gyerekek, hogy : „Tanár bácsi sváb, cigány, vagy paraszt?”(magyar) – Nem mindegy? – kérdeztem? „Egyáltalán nem!” – válaszolták, de a származástó

függetlenül, működtek a szimpátiák. Szekszárd tele van kuruc strasse nevekkel: Rákóczy strasse, Bercsényi strasse, Bezerédy strasse, Bercsényi strasse, Bezerédi strasse, Tyukodi strasse. Az utca németül. Mindenesetre a tolnai svábok és cigányok „paraszt”-nak becézték a magyarokat.

Losonci Miklós

Mint tudjuk

Visegrád szlovákul felső várat jelent. Német neve Plintenburg. Jelentése lábazatok városa. A török kor után ugyanis a házaknak már csak a lábazataik maradtak meg. A falaik, tetőik elvesztek. Mária Terézia nem a saját adófizetőivel telepítette újra a Duna –mentét, hanem a svábokkal. A Feketeerdőtől a Fekete –tengerig. Az „emberkereskedők” bécsiiek voltak. A hajókat scharternek- doboznak, skatulyának nevezték. A sodrás vitte őket, és érkezés után szétszedték a faanyag miatt. Ulmtól indultak, ahol a világ legmagasabb temploma állt, mert Ulmtól hajózható a Duna. A német családokban mindent a legelső gyerek örökölt, a többi mehetett, amerre látott.

Salamon töke

Visszatérve Salamon tökére : nem csak azért nem világíthatott vele a később róla elnevezett toronyból, mert 150 évvel a torony keletkezése előtt élt, hanem azért sem mert a tököt 500 évvel később hozták Amerikából.

Visszatérve Salamon tökére: nem csak azért világított vele a Salamon toronyból, mert 150 évvel a torony keletkezése előtt élt, hanem azért sem mert a tököt 500 évvel később hozták Amerikából.

Losonci Miklós

Közös természetőri szolgálat a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságával, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Polgárőrségével és a Visegrádi Polgárőrséggel

2026. június 10-én közös természetőri szolgálatot láttunk el a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságának munkatársával, Fehér Balázs természetvédelmi őrkerület-vezetővel. A szolgálathoz csatlakozott Dr. Kovács Sándor rendőr ezredes, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem mesteroktatója, valamint az egyetem polgárőrségének elnökhelyettese is.

A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságával közösen ellenőriztük Pilisszentlászló bel- és külterületeit, valamint bejártuk az igazgatóság által kijelölt, kiemelten ellenőrzendő területeket.

Szolgálatunk során végighaladtunk az erdészeti utakon Sikáros és Pap-rét térségében egészen az Urak Asztaláig (593 méter), a Visegrádi-hegység egyik meghatározó magaslatáig.

A Dömörkapui úton szalamandrák mozgását figyeltük meg, emellett a természetvédelmi őrkerület-vezetővel folytatott szakmai egyeztetés során kölcsönösen megosztottuk a közelmúlt természetvédelmi tapasztalatait és a szolgálat során szerzett információkat.

A nemzeti park délelőtti szolgálatának befejezését követően Visegrádon folytattuk a közös járőrszolgálatot Vincze Istvánnal, a Visegrádi Polgárőrség elnökével. Közösen ellenőriztük a város területét, és ismét megerősítést nyert, hogy az együttműködésen alapuló szolgálatok hatékonyan segítik a megelőzést, a természetvédelmi értékek megóvását és a közbiztonság erősítését.

A résztvevők egyetértettek abban, hogy a jövőben is folytatni kívánják a közös járőrszolgálatokat és az együttműködést.

Mihics József
elnök

Pilisszentlászlói Polgárőr
- és Önkéntes Tűzoltó Egyesület

FALU A PILISBEN

Végtelen erdők, az erdőkben völgykatlan és annak alján, a világtól elzárva egy település. Egy marék ház néz örömtelenül az égbe. Egymás mellett állnak, mutogatva a szélről megtépett szalmával fedett hátukat. Víz folydogál a környező hegyekből. Néha tiszta, máskor zavaros, tele puha sárral. Hordja a faluba, az utcákra, az udvarokba, lerakodik a kerítésekhez. A fából készült istállók mellett trágyából kimossa a trágyalét. Vizes és meleg tavaszokon veszélyes bűz szokott lenni ebből. A sár barnás, agyagos. Néha az Isten kedveskedik és száraz nyarat ad. Ilyenkor a sár

kiszárad és könnyebbé teszi a lélegzetet. A maréknyi szélről felborzolt szalmatetők között egyik két helyen cseréptető emelkedik az ég felé. Ezzel csak jobban kiemeli a többiek szegénységét. Az udvarokon lévő sárban gázolnak a gyerekek, bokáig ér nekik.

Ilyen a hajdanában pálosok által alapított Kékes, amely a törökök utáni másodszori betelepítést követően szintén a pálosok által a Szent Vencel-Senváclav nevet kapta. Néhány évtized után, 1767-ben már Pilis Szent Lászlónak nevezik a falut.

Lehetett volna Kékesi Szentlászlónak is, az is helyénvaló lenne. Akkor ma Kékesszentlászlónak írhatnánk. A korabeli szokás szerint azonban a mindenható vármegye volt az azonosítás alapja, a község pedig Pilis vármegyében helyezkedett el.

A falu legmagasabb pontján lévő templom is Szent László királyunk tiszteletére épült.

Derék pálosaink sokáig nem élvezték a kezük munkájával emelt templomukat. Rendelet jött Bécsből a „kalapos király” II. Józseftől, aki feloszlatta a szerinte dologtalan rendeket.

A faluban iskola és benne idős, ősz hajú tanító. Hálával fognak emlékezni róla a Pilisszentlászlóiak, mert a gyerekek legeltethették lábás jószágait.

Az erdőben a falu közelében egy erdészház és benne lakik egy fiatal erdész, aki sóvárgó tekintettel nézi a lányokat és fiatal asszonyokat. A templomnak még csak fából készült tornya van, benne imára és misére hívó harangokkal. Bolt nincs a faluban. Az öreg szakálás zsidó hordja a sót. A falu legmélyebb pontján három patak találkozik, amelyek az esővizet hivatottak elvezetni, eső nélküli időben szárazak. Van olyan utca is amely a víz elvezetését szolgálja. Az asszonyok a halastó alatti patakra járnak mosni.

A templom alatti forrás vize gyógyító hatással bír a bőrbetegségekre. Leginkább az ótvaros gyerekeket hordják oda gyógyítani. H. Károly hetente jár

Szentendrére a postáért. Sokszor küldemény nélkül tér vissza. Hetente egyszer jár postáért Szentendrére a postáért Nagyon sokszor azonban, küldemény nélkül tér vissza. Hozza az idézéseket, a bíróságra és a fizetési felszólításokat. Az adóbehajtó negyedévente érkezik. Több mint tíz kilométert kell gyalogolnia.

Néha elered az eső, ilyenkor átkozódik, a szentlászlóiak nevetnek. A falu ilyenkor teli van sárral, a faluba vezető út is. Előfordul, hogy a kocsik a tengelyig süllyednek. Az adóbehajtónak a sárban kell gázolnia, és ráadásul értelmetlenül járkal, hiszen üres kézzel tér vissza.

A pilisszentlászlói lakosok fizetnek, ha van miből. Néha egész hónapban egy garast sem látnak. Jöhet akár száz végrehajtó is.

Néha elnémulnak az erdők. Nem hallani a fejszéknek ütéseit, sem a fűrészek csengését. A fák sem dőlnek nagy robajjal. Favágót sem látni és hallgatni szépen zengő éneklését sziklától szikláig.

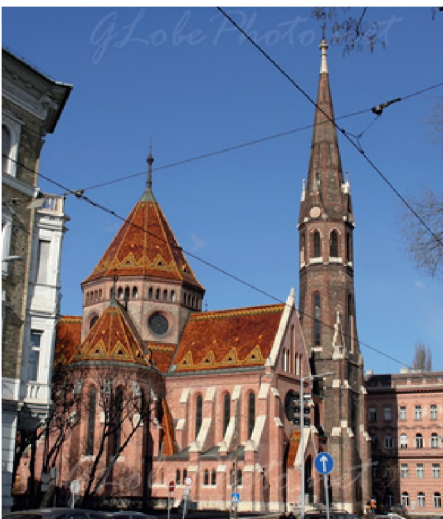
Az emberek születnek és halnak. Sokan születnek és sokan halnak. Nem lehet őket föltámasztani... Vannak időszakok, amikor a gyerekek fele sem éli meg a legénykort....

Részlet, a Tragédiák a Pilisben c.
2016-ban megjelent könyvből

FR

REFORMÁTUS TEMPLOM

A Budai Rakpart ékessége

Neogótikus stílusú XIX. századvégi református templomot és berendezését az egyházközség által kiírt pályázatot elnyerő Pecz Samu (1854-1922) tervezte, életművének legfontosabb eleme ez a kupolás, oldaltornyos, öthajós templom.

A református liturgia lényegére mutató döntése volt, hogy az úrasztala került a kupola alatti, szabályos ötszög alakú tér

centrumába, a gyülekezet tagjai körbeülik azt. Szintén ebből az elgondolásból tervezte meg a szószék helyét, hogy az ige hirdetője is mindenki számára jól látható és hallható legyen.

A belső díszítő festés stilizált növényi motívumai és geometrikus formái keretbe foglalják a templom struktúráját. Az ötszög oldalain elhelyezkedő szentélyszerű hajók falain a négy evangélista és Pál apostol

írásaiból olvashatunk igéket. A középkori gótikus templomokhoz hasonlóan meghatározza a teret a színes üveglakokon át behatoló fény játéka. A felújításkor alkalmazott modern technológia miatt a mintegy 300 m²-nyi ablakfelületen a templomba beáramló fény az eredetinel erőteljesebb és változatosabb hatást kelt. A felújítás során igyekeztek megőrizni ezt az

egységes megjelenést, és további elemekkel, multimédiás rendszerrel kiegészíteni.

A karzaton található orgonát a Rieger Testvérek orgonagyára építette 1899-ben. 1983-ban az addig mechanikus - pneomatikus rendszert elektro - pneomatikussá alakították, 2025-ben pedig ismét felújították a több mint 2000 sípot számláló hangszert.

Sövényvágás évtizedeken át

Kocskovszki János nagyszerű barátom, és igen kedves szomszédom, több évtizede mint az a képen is látható elektromos és benzines gépek nélkül vágta, gondozta elődeink végső nyughelyéül szolgáló temetőnk kerítésének sövényét szinte a bejárati kiskapuig. Onnét a másik kedves szomszédom, az áldott emlékezetű néhai Dombai József ápolta, illetve most Lukovszky György gondozza immár elektromos sövényvágó „masinával”. Néhány éve néhányszor már az ÖNKORI megbízásából történik a sövény rendezése ápolása, amivel idáig nem is volt gond. Most azonban, ahogy a képen is látható,

vitathatlanul elhanyagolt állapotban van!

Amennyiben így marad, már talán csak egy év, és sövény alagúton lehet majd átkelni a Kostolná cesta illetve már néhány évtizede legnagyobb szlovák anyanyelvű Alexander Petrovics – Petőfi Sándorról elnevezett utcánkon. Idén viszont minden bizonnyal valami „nemesebb” cél érdekében ez idáig, tehát június 8. ilyen állapotban van szorgalmas, elődeink végső nyughelyének kerítése.

F R.

Kesztölc, 1962. június 15.

Vass János, a Jószerencsét Termelőszövetkezet pásztora a klastromszigeti legelőre hajtja a szövetkezet juhnyáját. Kesztölc település alapításának 900 éves évfordulóját ünnepli. A falu első okleveles említése 1075-ből való Kistelci alakban. A hozzá tartozó Klastromsziget

feletti Bivak barlangban, mintegy 20 ezer évvel korábban már emberek éltek. I. Géza király 1075-ben kiadott adománylevelében Kesztölc pedig már mint község szerepel. (mti)

Anno-Photo-Archiv
(oSlovMa)

Mr. Slovak bejegyzése

Keď štúrovci prešli od slov k činom: Slovenské povstanie rokov 1848 – 1849

Revolučné udalosti rokov 1848 – 1849 znamenali pre Slovákov dôležitý boj za národné práva a slobodu. Ľudovít Štúr, Jozef Miloslav Hurban, Michal Miloslav Hodža a ďalší slovenskí národovci prešli od slov k činom a aktívne sa zapojili do revolučného diania. 10. mája 1848 boli v Liptovskom Mikuláši sformulované Žiadosti slovenského národa, ktorých autormi boli poprední predstavitelia slovenského národného hnutia – Ľudovít Štúr, Jozef Miloslav Hurban, Michal Miloslav Hodža, Ján Francisci-Rimavský a Štefan Marko Daxner. Dokument bol pripravený na fare Michala Miloslava Hodžu a jeho základ vychádzal z návrhu Jozefa Miloslava Hurbana. Žiadosti slovenského národa požadovali práva pre Slovákov, používanie slovenského jazyka a vlastné školy. Uhorská vláda tieto požiadavky odmietla a vydala zatykač na Štúra, Hurbana a Hodžu, pretože sa obávala rastúceho slovenského národného hnutia. Štúrovci sa preto rozhodli bojovať aj so zbraňou v ruke. Ján Francisci-Rimavský sa počas revolúcie stal kapitánom slovenských dobrovoľníkov a patril medzi najaktívnejších účastníkov slovenského národného hnutia. Spolu so Štefanom Markom Daxnerom organizoval národné gardy a usiloval sa o uznanie slovenského národa v Uhorsku. 16. septembra 1848 vznikla Slovenská národná rada, ktorá organizovala slovenské

dobrovoľnícke povstanie. Povstanie bolo oficiálne vyhlásené 19. septembra 1848. Na myjavskom verejnom zhromaždení proklamoval Ľudovít Štúr v mene Slovenskej národnej rady samostatnosť Slovenska a vypovedal poslušnosť uhorskej vláde a jej úradom. Dobrovoľníci bojovali za národné aj sociálne práva Slovákov a postupne získavali podporu obyvateľstva. V druhej polovici septembra 1848 sa počet slovenských dobrovoľníkov zvýšil až na približne 6 000 mužov. Významným úspechom bolo víťazstvo pri Brezovej pod Bradlom 22. septembra 1848, ktoré Štúr nazval „dňom veľkého víťazstva Slovákov“. Hoci revolúcia napokon nepriniesla úplnú slobodu Slovákov, ukázala odhodlanie Slovákov bojovať za svoj národ, jazyk a práva.

Amikor Ludovít Štúr (Stúr Lajos) a szavakról tette váltott vette kezdetét a S1848-1849-es szlovák felkelés.

Az 1848-1849-es forradalmi események fontos harcot jelentettek a szlovákoknak a nemzeti jogokért és szabadságért. Ludovít Štúr, Jozef Miloslav Hurban, Michal Miloslav Hodža és más szlovák állampolgárok a szavakról tette léptek és aktívan részt vettek a forradalmi eseményen. 10. 1848 májusában Liptovský Mikulášban fogalmazták meg a Szlovák nemzetiségi mozgalom vezető képviselői - Ludovít Štúr, Jozef Miloslav Hurban, Michal Miloslav Hodža, Ján Francisci-

Rimavský és Stefan Marko Daxner. A dokumentum Michal Miloslav Hodža viteldíján készült, alapját pedig Jozef Miloslav Hurban tervezte. A szlovák nemzet kérései a szlovákok jogait, a szlovák nyelvhasználatát és a saját iskolákat követelték. A magyar kormány

elutasította ezeket, a követeléseket, és elfogatóparancsot adott ki Štúrra, Hurbanra és Hodžára, mert aggódott a növekvő szlovák nemzeti mozgalom miatt. Ezért a Štúroi lakosok úgy döntöttek, hogy fegyverrel a kezükben is harcolnak. Ján Francisci-Rimavský lett a forradalom idején a szlovák önkéntesek kapitánya, és a szlovák nemzeti mozgalom egyik legaktívabb résztvevője volt. Stefan Mark Daxnerrel közösen szervezett honvédeket és Magyarországon kereste a szlovák nemzet elismerését. 16. 1848 szeptemberében létrejött a Szlovák Nemzeti Tanács és megszervezte a Szlovák Önkéntes Felkelést. A felkelést hivatalosan 19-én hirdették ki. 1848. szeptember Ludovít Stúr a myjavai közgyűlésen a Szlovák Nemzeti Tanács nevében kihirdette Szlovákia függetlenségét, és engedelmességet nyilatkozott a magyar kormánynak és hatóságainak. Önkéntesek küzdöttek a szlovákok nemzeti és szociális jogaiért, és fokozatosan szerezték meg a lakosság támogatását. 1848 szeptemberének második felében mintegy 6000 főre nőtt a szlovák önkéntesek száma. Jelentős siker volt a Brezová Pod Bradl 22-es győzelem. 1848 szeptembere, amelyet Štúr "a nagy szlovák győzelem napjának" nevezett. Bár a forradalom nem hozott teljes szabadságot a szlovákoknak, megmutatta a szlovákok elszántságát, hogy harcolnak nemzetükért, nyelvükért és jogaikért.

Visegrád Florentina Kertünnep biztosítása

A Visegrád Város Polgárórség felkérésére egyesületünk 2026. május 24-én, ünkösd vasárnap részt vett a visegrádi rendezvénytéren megrendezett Florentina Kertünnep biztosításában.

A rózsamenet idején a Visegrád Fő utca és a Rév utca kereszteződésében forgalom irányítási feladatokat láttunk el a helyi polgárőrökkel együttműködve. A felvonulás és annak biztosítása rendkívüli

esemény nélkül zajlott le. A rendezvénytéren egész nap színes programok várták a látogatókat.

A rendezvény biztosítása mellett a visegrádi polgárórség egy futóverseny lebonyolításában és biztosításában is közreműködött.

Fotó: Visegrádi Polgárórség

Pilisszentlászlói Polgárőr - és Önkéntes Tűzoltó Egyesület

Miért veszítettek

Azért, mert előtte túl sokszor győztek. A többpártrendszer lényege, hogy pártok keletkeznek és szűnnek meg: MDF, SZDSZ, DK, Momentum, Kutyá, Mszmp, stb. A legjellemzőbb az átalakulás. A mai hatvan évesek pártja a „fiatal” demokraták szövetsége eredetileg a KISZ (kommunista Ifjúsági Szövetség) volt. A Tisza alapítója pedig FIDESZ-es volt eredetileg. „Miből lesz a cserebogár”. Mindig új győztesek jönnek, és

a régiek eltűnnek. Ez az élet rendje. Mindenki eléri a csúcsformáját egyszer, de megőrizni senki sem tudja, Fel lehet jutni a csúcsra, de fent maradni lehetetlen. Minden konzervatív eredetileg forradalmárként kezdte a karrierjét, de vesztes elnyomóként fejezi be. „Forgószinpad” – Születés, növekedés, csúcsforma, hanyatlás, bukás.

Losonci Miklós

Régi erdei mesterségek a Pilisben

A pilisi erdők két legősibb fő kincse kétségtelenül a fa és a vad. Hosszú volt az út, amíg honfoglaló őseink, vagy a korább. Hajdan voltnépek egyszerű fagyűjtőgetésétől, alakalomszerű fahasználatától eljutott az itt élő ember a Visegrád - Lepence Fafeldolgozó Erdészetig. A sor legelején – valahol a ködbe veszett régmúltban – egy nyaláb tűzrevaló száraz rözse áll. Aki összegyűjtötte és karjában vagy hátán primitív, sziklához támasztott kunyhója vagy mindig homályos barlanglakása felé cipelte, igencsak nagyot nézne ma a 14 méter hosszú fával megrakott MAZ-509 tehergépkocsi láttán, vagy halálra rémülne a stihl-050 motorfűrész hangjától. Nem célja e rövid kis ipartörténeti írásnak a pilisi fafelhasználás fejlődéstörténetének – akár csak vázlatos-bemutatása. Ugyancsak bajos volna néhány sorban a csobánkai Mackó barlangban vagy a pilisszántói Kőfülkében meghúzódó és a vadaknak vermet ásó ősember „vadászatát összevetni a repülőgépes – képmagnós vadszámlálással vagy az új vadgazdálkodási üzemtervvel. Csupán a legősibb pilisi mesterséggel közel egyidős, szintén emberemlékezet óta gyakorolt egyéb erdei foglalkozásokat említjük.

A szedelékkőgyűjtés

Részlet, Dobay Pál erdőmérnök a „Régi erdei mesterségek a Pilisben” c. írásaiból. Kétségtelenül az egyik legrégebbi pilisi tevékenység. Amikor az egyre sokasodó emberiség nem talált már elég barlangot vagy legalább az esőtől védelmet nyú

Újtó sziklapárkányt, kénytelen volt lakóhelyet készíteni magának összegyűjtött és egymásra rakott kövekből. Bizonyára hosszú Idő telt el, amíg rájött e kövek sárral történő összeragasztására. Ezáltal melegebb, huzat mentesebb, lakályosabb lett egyszerű kőkalyibálya. A házépítés további fejlődése már az építészeti iparművészet tárgykörébe tartozik.

Szegényebb házépítő emberek – megtakarítva a bányászott kő magasabb árát – mind a mai napig folytatják alkalomszerűen ezt az ősi mesterséget. Az erdőt járó ember hol itt, hol ott bukkan szabályosan rakott, köbözés után elszállítandó szedelékkő rakatokra. A szedelék kő biztosan fagyálló, hiszen évezredek sem tudták elmállasztani. Ezért házalapnak, lábazatnak, vagy kökerítésnek kiválóan alkalmas. A lapos szedelék kő (pl. Pilisszentkereszt és Vörös –dagonya környékén) hétvégi házak kertjében, sőt nagyobb parkokban is ún. tipegőként egyre gyakoribb.

Dobay Pál erdőmérnök

PÖTE elnöki

A Pilisszentlászlói Polgárőr- és Önkéntes Tűzoltó Egyesület nevében tisztelettel és szívből gratulálok Dr. Tóth Gábor ny. r. vezérőrnagy Úrnak rendészeti államtitkári kinevezéséhez!

Államtitkár Úr nemcsak kimagasló rendőri pályafutásával szolgálta hazánk rendvédelmét, hanem a legnagyobb civil

rendvédelmi szervezet, az Országos Polgárőr Szövetség alelnökeként is elismert és nagyra becsült szakemberré vált.

Munkájához jó egészséget, kitartást és további sok sikert kívánunk!

Mihics József
Elnök

BÖLCS MONDÁSOK

Tibor atya gyűjteményéből

Először ismerd meg a tényeket.
aztán már torzíthatod őket tetszésed szerint.
MARK TWAIN

Könnyebb egy unalmas
könyvet írni, mint elolvasni
MÓRA FERENC

A világ könyv,
és akik nem utaznak, megrekednek
egyetlen oldal olvasásánál.
SZENT ÁGOSTON

A szél lapozni tud, de olvasni nem.
JULES RENARD

Az a mű, amelyet olvasnak:
él, az a mű, amelyet
másodszor is elolvasnak:
megmarad.
ALEXANDRE DUMAS FILS

Amíg valakinek jól megy sora,
Mindenki a barátjának akar látszani.
ARISZTOTELÉSZ

Az olyan ember,
Aki könyvet olvas,
Soha nincs egyedül.
CARLO GOLDONI

A szép könyvet nem törli össze
a dorong, a rossz könyvnek beszakítja
a fejét: az első esetben csak
a kiadót sebzí meg, a másodikban
a közönségnek tesz szolgálatot.
BONORÉ DE BALZAC

Egy dolog érdekel igazán:
Volt – e Istennek lehetősége
Egyáltalán, amikor a világot megteremtette.
ALBERT EINSTEIN

Én úgy látom, hogy ebben az
Országban az urak sokkal
Jobban gyűlölnek egymást, mint
ahogy, a paraszt gyűlöli az urat.
A mi parasztunk hallatlan
türelmes – aki nem hiszi el,
nézze meg a történelmet.
MÓRA FERENC

A tűzvédelem története Pilisszentlászlón

Az emberek tűz elleni védekezése olyan idős, mint a tűz használata. A tűz hasznos tulajdonságai mellett (sütés, főzés, világítás) az ember kénytelen volt megismerni a tűz pusztító hatását is, amelyek ellen kénytelen volt védekezni. A szervezett és szabályozott tűzvédelem a szervezett társadalmak kialakulásával jelenik meg. Már a Római Birodalomban is működött szervezett tűzoltóság (pl. Aquincumban) Szent Flórián (a tűzoltók védőszentje) akinek május 4-én van névnapja maga is római katonatiszt volt. Magyarországon már Szent István király korától kezdve jelentek meg tűzvédelmet is érintő rendeletek. A legendás Bem „apó” miután „meglógott” 1849-ben, török földre, felvette a muzulmán hitet, és így már kinevezték Konstantinápoly tűzoltó parancsnokának.

Magyarországon az 1888-ban kelt belügyminiszteri rendelet előírta, hogy minden községnek tűzoltóságot kell működtetnie. A szolgálatban lévő tűzoltó hatósági személy lett, akit, ha kárt szenvedett munkája során, kártérítés illette meg. Nálunk Pilisszentlászlón Rayman Tamás erdész hagyományörző régiséggyűjtő kutatásai alapján 1924-ben Haáz József volt az Önkéntes Tűzoltó Egyesület alparancsnoka, aki 1896-ban szabadult fel, mint kovácssegéd. Hét évig Visegrádon és egy évig Székesfehérváron dolgozott. 1903 óta Pilisszentlászlón községi közgyám és a római

katolikus egyházközösség világi elnöke. A megalakult Hangya Szövetkezetben volt kovács. Kovács Gyula tűzoltó parancsnok középiskoláit Mohácson, a tanítóképzőt 1908-ban Baján végezte 1922-ben. Hercegszántóról érkezett Pilisszentlászlóra. Az állami elemi népiskola igazgató tanítója. Kötelező Tűzoltó Testület parancsnoka. Levente Egylet főoktatója, Hangya Szövetkezet ügyvezető igazgatója, Római katolikus kántor, az egyházközösség és úrbéresi közbirtokosság jegyzője. Háború idején a 19. honvéd gyalogezred kötelékében a szerb és orosz fogságban volt. 1918-ban az olasz fronton harcolt.

Simonovits István Önkéntes tűzoltó egyesület parancsnoka (1931) vezető jegyző. Középiskoláit Budapesten, a jegyzői tanfolyamot Miskolcon végezte. Pályáját 1921-ben Békásmegyeren kezdte, majd Pócsmegyeren és Budakalászon jegyzősködött. 1925 óta Pilisszentlászló község főjegyzője. Önkéntes Tűzoltó Egyesület parancsnoka, a Levente egyesület elnöke. Háború alatt 16 hónapon át román és olasz fronton harcolt. 1919-ben, mint zászlós szerelt le.

Franyó Rudolf Pilisszentlászlói Polgárőr és Önkéntes Tűzoltó Egyesület

Franyó Rudolf
Pilisszentlászlói Polgárőr
és Önkéntes Tűzoltó Egyesület

Aki évtizedekkel megelőzte korát

A háború és a covid előtt a parlagfű volt az egyes számú közellenség. Aki nem vágta le a fűvet, azt tízmilliós bírsággal fenyegették. Engem is, de most az új jelszó: a „vágatlan május!” Minél magasabb a fű, annál több harmat csapódik ki rá reggelente,

annál jobban árnyékolja a talajt, és annál magasabbra tolja fel a talajt szárító szelet. Én évtizedek óta tudom. A nyári aszály ellen az őszi búza a megoldás.

Losonci Miklós

A társadalmi munka örömei

Több szem többet lát. Több kéz hamar kész. Közös munka jobban halad. Közös étel jobb ízű falat. Az emberiség őseink nem tudtak repülni. Lassan úsztak, lassan futottak és lassan másztak fel a fára. Ezért kényszerültek rá a közösség, nyújtotta segítség-rebiztonságra. A páviánoknak félelmetes méretű szemfogaik voltak. Ezek hiányában az ember elődeink kővetek, fadarabokat hajigáltak a ragadozók felé. Mivel a szívük a baloldalon volt, így jobbkezes dobás kevésbé terhelte a szívet, ezért lettünk jobbkezesek. Évmilliókig csoportos gyűjtögetésből éltünk, alkalmi halászzal, vadászattal. Amik szintén csak csoportosan kecsegtettek eredménnyel. Mindössze tízezer éve éltek őseink növénytermesztésből és állattenyésztésből. Minden társadalom agrártársadalom kellett legyen az életben maradáshoz. Háromnegyed részük mezőgazdasággal foglalkoznia. Ezek a munkák „kalákában” történtek, akárcsak a házépítések. A tüzet körülvéve melegedtek, és dolgoztak a fényénél csoportosan. A kétmillió év alatt felhalmozódott kőolajat most hasznosítja.

Az emberiség. A kollektív mezei munkát felváltotta a gép.

Egyetlen traktor átlagosan ezer ember munkáját végzi el. Az emberek igénye azonban a közösen végzett munkára megmaradt. Azokra az időkre emlékezteteti őket, amikor 1-2 millió éven keresztül közösen tudták csak megszerezni, a minimális mennyiségű enniivalójukat, időnként emberfeletti erőfeszítés árán. Nagyon ritkán, a nyárvégi bőségek idején esetleg játszi könnyedséggel. A társadalmi munkák közben elfogyasztott „összeadott” enniivalók Uram bocsáss innivalók is kétmillió év ősközösségi szokását, hozzák vissza. Akárcsak a közös munkákat követő bográcsozások, grillezések. A régi időkben nem volt szükség iskolákra, intőkkel és dolgozatokkal. A közös munkák és étkezések alatt tanítás nélkül „lestek el” minden ismeretet a „kicsik” a „nagyoktól”, és így fejlesztették egymás képességeit halálukig. A közösen gyűjtött tűzifa fényében „megvilágosodtak” jól laktak és melegedtek. Ma a laptopok, és okos telefonok korában mindenki EGYEDÜL „tanul” (butul), játszik és tölti idejét. Utazás közben sem a tájban gyönyörködnek a fiatalok, hanem végig OKOSTELEFONJUKAT” NYOMKODJÁK. Másodlagos információkért, az elsődleges helyett. A közösen végzett munka élménye, és eredményének büszkesége azonban túltesz, minden laptopos, stb. sikerélményen, és fenntartja az egészségségünket.

Losonci Miklós

Szívás!

Egyáltalán miért kellett az Alföldet lecsapolni? Azért, hogy ne szűnyogot termeljen és maláriát, hanem gabonát. Miért nem létesítünk víztározókat? Azért mert korlátlan mennyiségű víz folyik be Magyarországra. Miért nem állítjuk itt meg a folyókat?

Azért mert ez folyamatos árvíz jelentene. Miért nem öntözünk többet? Azért mert a folyók található a legmélyebb részeken, és ezért csak

szivattyúkkal lehet a vizet felemelni a földek magágába. Ezek a szivattyúk diesel olajjal működnek, ami drágább mint az öntözővíz.

Miért nem öntözünk kutakból? Azért mert az is energia igényes és tovább süllyeszti a talajvíz szintjét. Ahogy a népi mondás tartja ”Káka tövén költ a hattyú. Okos állat a szivattyú, de drága!

Losonci Miklós

JÚNIUS

Szent Iván hava

Június 21-e a nyári napforduló napja. Ilyenkor a legrövidebb az éjszaka, és a Nap az égbolton a legmagasabb delelési ponton áll. A világ szinte minden táján megünnepelik ezt a napot. Mint a pogány, mint a keresztény kultúrkörben jelentős ünnep, noha a keresztény hagyomány június 24. Keresztelő Szent János, Jézus megkeresztelőjének születésére emlékezik.

Szlávságunk hagyománya maradandó

Megyénkben nosztalgiából néhány községben de a közeli Szentendrén megmaradt a Szent Iván napi tűzgyújtás szokása.

Estefelé kezdik összegyűjteni a tűznek valót, amit rőzséből a máglya megrakásában, de a tűz átugrásában leginkább az idősebb legénykorúak vesznek részt. A készülődés nem csak a fiatalok ügye, igazi izgalommal várják az ünnepi eseményt a felnőttek is.

Iván napja (Iván napi hiedelmek)

Magyarosan Keresztelő János vagy virágos János napja. A nap lényegét tekintve a nyári napforduló ünnepe, kulcseleme az éjszakai tűzgyújtás és –

ugrás, a megtisztulás szimbóluma. Valószínű, hogy pogány hitből, aminek központi része lehetett a „tűzimádás”, keresztény hitre térő magyarok e szokását a keresztény egyház Keresztelő János ünnepéhez kapcsolva tartotta fenn. Magyarországon a XVI. Század óta vált elterjedtté a Szent - Iván-éji tűz, aminek megrakása szertartás szerint történt. A hozzávaló fát, rőzsét, szalmát lányok gyűjtötték, és pedig a faluban körbejárva, ahol ha valaki vonakodott adni, ehhez hasonló versikékkel figyelmeztették:”Rőzsét, rőzsét, adjanak rőzsét! Ha nem adnak rőzsét, elvisszük a tőkét!” A máglyát négyszög alakúra rakták s az előző évi megszentelt arató koszorúval gyűjtötték mag, ami helyett lassan jött az idei. Bár a Szent Iván-nap elsősorban a lányok titokzatos ünnepeként él az emberek emlékezetében, akik a tűz átugrásával rituális megtisztulást nyertek, egyfelől a tűzugrás eredetileg a legények virtustánca volt, másfelől pedig az ünnep talán nagyobb nyilvánosságnak örvendett, hiszen mondókáiban vagy a fiatal és az idősebb női generáció felelgetett egymásnak, vagy a falu fiataljait énekelték össze, azaz tették nyilvánossá együtt járásukat. A tűz körül a lányok egymással mátkaságba, komaságba kerülhettek, akit ugyanis mátká- vagy komabottal ajándékoztak meg, azt egy életre barátságukba fogadtak. Ezt a nagy szövetséget a bot tavaszi díszítése is hirdette. Tetejére almát tűztek, szárára cseresznye – vagy meggyágyat kötöttek.

Nálunk Pilisszentlászlón is megtartották elődeink ezt a népszokást egészen a két világháború közti időkig.

Ezt az igen nagy tradícióval bíró néphagyományt, a Szentendrei délszlávokú testvéreinktől vették át szlovák elődeink.

FR

Mikszáth Kálmán

Mikszáth Sklabina-n született a szó jelentése-üvegház. Roosevelt annyira szerette az író „Szent

Péter esernyője” című könyvét, hogy felkereste őt a szülőfalujában.

Losonci Miklós

Keresztneveink

Jeles napok, védőszentek

ANTAL (Páduai) HITVALLÓ. Meghalt 1231. Ünnepe: június 13. Ünnepe június 13. Katolikus hívő népünk kedvelt szentje. Kezdetben Ágostonrendi kanonok volt, Később franciskánus. A Szentírást nagyon ismerte, évekig titkolta nagy tudását.

Népmisszióval csodás eseményeket érte el. Utolsó éveit Páduában töltötte. Itt csodálatos látomásai voltak és felkiáltott: látom az Urat! A legenda szerint a kis Jézust is megölelhette. Halála óta példátlan tisztelettel övezik keddi napot temetése napját

tiszteletére szentelik. Sz. Antal kenyerét sok koldus élvezi. Agyagmunkások porcelánkészítők szobrászok utasok védőszentje. Közbenjárását kérjük az elveszett tárgyak megtalálásáért, és mindennemű bajainkban. Antal őskori név, homályos jelentésű. Krug szerint ante többől: elnök, előljáró, más magyarázónál jelentése dicséretes.

LÁSZLÓ KIRÁLY HITVALLÓ. Meghalt 1095. Ünnepe június 27. Szent Lászlót az Isteni gondviselés küldötte. Hogy Stent István után az erkölcsöket megjavítsa, zilált közállapotunkat rendbe hozza és a barbár veszedelmet, elhárítsa.

Egyházi szempontból fényesen kiemelkedik. Életszentsége, térítő munkája és vallásunk megszilárdítása Szent életének beszédes bizonyossága, az a sok legenda mely nagy nevéhez fűződik. Szent László lovagias természete a lovagok, és hajadonok védőszentjévé avatta. László –Ladislaus, a szlávban: Wladislav: dicsőséges uralkodó.

PÉTER APOSTOLFEJEDELEM. Meghalt 67. Ünnepe: június 29. Péter ez az egyszerű halászember a csodás halfogás után az emberek halászává lett. „Rajtad, mint kősziklán építem

Anyaszentegyházamat és a pokol kapui sem vesznek erőt rajta” – mondta neki az Üdvözítő. Neki adta a Mennyország kulcsait. Szent Péter mint az Anyaszentegyház látható feje, isteni sugallatra Rómában telepedett le és az Üdvözítő mennybemenetele után innen kormányozta a megalapított Egyházat. A pogányok Pétert fejjel lefelé keresztre feszítették. A halászok, asztalosok, kereskedők védőszentje. Péter a görögben kőszikla.

PÁL APOSTOL, vértanú Meghalt 67. Ünnepe: június 30. Megtérése január 25. Saul, a tarsusi rabbi jelölt a damaskusi úton történt csodálatos megtérése után Jézus Krisztus rendíthetetlen híve és apostola lett. Levelei

meggyőznek bennünket arról, hogy a hű apostolt nem ingatta meg hitében sem megköveztetése, sem a hajótörés, sem a tengeri veszedelem sem a pogányok üldözése. Hatásos beszédeivel mindenféle népből sokat megtérített, ezért a népek apostola (Apostolus gentium) címmel illették. Védőszentje a katolikus újságíróknak, kosárfonóknak, kötélgyártóknak és köszörűsöknek. Esőért és bő termésért is kérjük segítségét. Pál= Paulus, latin jelentése, csekély, szerény, kicsiny.

Forrásanyag: Katolikus lexikon Bp. 1932 I. – IV. Kötetből Franyó Rudolf.

Szlovák népszokások, hiedelmek gyerekszülésnél

A leendő anya azzal rendezte a születendő gyermek jellembeli tulajdonságát, hogy nem nézett más terhes asszonyra /a gyermek rossz nyavalyát kapna/. Nem nézett öregekre és betegekre /szerencsétlenül, testén lánggal megjelölve születik. Vizes kezét testéhez nem töröli /vízfejű lesz a gyermek/.

Nem szomorkodik /sírós lesz/. Nem eszik összenőtt gyümölcsöt /ikreket szül/, Semmit el nem tulajdonít /lopós lesz a gyermek/. Elsőszülött fiúgyermek iránti vágyakozást befolyásolni, hatással lenni rá /vas tárgyakat helyezni az ágy alá/. Férfinadrágból korcokat bevarrni a Dunnába /szintén befolyással bíró tényező a fiúgyermek születésére/.

A terhes nő tisztátlannak számított, jelenléte szerencsétlenséget okozott, ezért otthon kellett tartózkodnia, mert ahová megérkezett a lovak megbokrosodtak, teheneknek elapadt a tej. Termésnek ártott, élelmiszerek megromlottak, gyümölcsfák kiszáradtak, víz megdohosodott. Rossz pokoli erők elhatalmasodását látták benne”. Szülésnél a falusi bábaasszony (babica/ segédkezett.

Hivatalosan elismert személy. A gyógyfüvek - gyógynövények mindentudója. Az asszony a strigák elől elbújva, akik kicserélhették a gyermekét, sötétben szült, a sarokban (kúte/ a lepedő mögött. Innen ered a mondás, -”neszeme do kúta”. Amikor a rokonok ételt vittek a szülésben elgyengült asszonynak. Ezt a kifejezést,

„visszük a sarokba” Szlovákiában még most is használják. A fokhagyma, olló, felszentelt kréta védte lepedővel elhatárolt sarkot. Az újszülöttet vajjal kengették, hogy erős legyen. Kemencére tették, hogy hozzászokjon a házhoz, betakarták bundával, hogy göndör legyen. Az első fürdővízbe mézet raktak, /hogy édes legyen a gyermek/. Kenyeret, hogy jó, pénzt, hogy gazdag legyen. Nagy jelentőséggel bírt a születési időszak. Az éjféli születés és a pénteki (leginkább a nagypénteki/ szerencsétlenséget jelentett. A legszerencsésebbek a szerdát, szombatot, és vasárnapot vélték. A hónapok közül a decembert. A legközelebbi vasárnapon vitték keresztelni, az alábbi mondókával: - pogányt vittünk, keresztényt hoztunk”

A szülő nő és az újszülött gyermek keresztzülei hozták a „dokúta” sarokba a fehér (tejes) kávé, kalácsot, pálinkát. Minden jelenlévőnek meg kellett kóstolni, nehogy válogatós legyen a gyermek. Ezt követően az apa átvette tőlük a gyermeket és a lepedő fölött átadta édesanyjának és három hétig ottmaradtak. Három hét után, mikor az asszony elhagyta a szobát, rituális megtisztulásra a templomba ment. További életét a gyermeknek babonák és tiltások kísérték. Piros szalag a bögés ellen, körömvágás egyéves koráig megtiltva, üres hintázása megtiltva, üres bölcső hintázása megtiltva és sok egyéb tiltás.

Fordította: Franyó R

Bodri

Egy tót atyafi a Pilisről lement Pestre, vitte magával a kutyáját is. A kutya egyszer csak megáll és lepisil egy fát. Odamegy a rendőr:

- Uram! A kutyája közterületen végezte a dolgát, ezért meg kell büntetnem magát. Felveszem az adatokat. Mi a kutya neve?

- Nincs neki neve.

- Nincs? Hát akkor legyen Bodri.

Az öreg kifizette a bírságot, majd így szólt a kutyához:

- Gyere Bodri, menjünk haza, ba...on meg a keresztapád!

Alamizsna

Akkor kaphatjuk meg, ha átvesszük a nyugat muszlinjait, azok után, hogy tíz évig átkoztak minket a kerítésünk miatt. A keletieknek pedig a gabonáját kell, átvegyük. Megsemmisítve a sajátunkét. Az utódainkat elvesztettük a rendszerváltáskor a fogamzásgátló legalizálásával. A homoszexualitás zöld utat kapott hetven évvel a

szexuális forradalomnak nevezett feminista forradalom után. Ami a gyerektelenség jogának kiharcolását jelentette. Az energia infrastruktúra világméretű rombolása mindezekre csak hab a tortán.

Losonci Miklós

Mátyás király

Mátyás a márvány domborműve tanúsága szerint is erősen tokás elhízott volt. Ami régen is agyvérzést okozhatott.

Ezúton üdvözlöm én is dr. Csere Pál történész urat.

Losonci Miklós

Moldova György

Íme egy Moldova György idézet: „A bennszülöttek pánikszerűen menekültek a Rágós misszionárius csúcs felé.”

Mikes Kelemen

Mikes Kelemen szavaival:...”úgy szeretem már Rodostót, hogy el nem feledhetem Zágont.” (Mikes Kelemen Zágomban született.

Losonci Miklós

Játszótéri keverék

Ez volt a fajta megjelölése a legokosabb kutyámnak. Magyarul korcs volt. Szerintem hibrid. Minden embertársammal együtt érzőbb volt. Ő nem a századrészét adta vissza a szeretetemnek, hanem a tízszeresét. Előtte egy fajtiszta kutyám, volt, amelyik viszont a legrosszabb volt. A fajtiszta emberek is rövidebb életűek, betegesebbek, butábbak. Ezért kell a nemzetiségeknek keveredniük, mert pont a beltenyészettel

korcsosulnak, nem a keveredéssel. Az elszigetelt krétaiak „kretének”. A szó jelentése krétai. A beltenyészett Habsburg család degenerálódott. Ellentétben a nincstelen alattvalóikkal, akik nem az unokatestvéreikkel házasodtak a trón miatt. Szinte minden őszám más nemzetiségű volt, így kevésbé utálták egymást, mintha egyetlen nemzetiség tagjai lettek volna! Ez a szerelem.

Losonci Miklós

Adomány vagy kölcsön

Nem mind egy, hogy mi mindent kér tőlünk az Európai Únió, és az sem mind egy, hogy vissza nem térítendő pénzt kapunk cserébe, vagy további eladósodást. Mint tudjuk a bankok mindig nyerne, különben nem is léteznének. A háborún is gazdagszanak a bankok és a békén is.

A fellendülésen (konjunktúrán) is, és a (dekonjunktúrán) visszaesésén is. A migráció viszont visszafordíthatatlan, mint a háborúba lépés.

Losonci Miklós

Emberek, és áruk szabad áramlása

11 éve özönlnek a migránsok Ausztriába, és 11 éve özönlnek az azbeszt Magyarországra. Drága dolog a határvédelem, de létfontosságú. Száz éve még az egész világ ez európaiak megszállása alatt állt. Mára ez megfordult Európa lett az egész világ

által megszállva. A saját ostobasága miatt.

Száz éve tudjuk, hogy az azbeszt rákkeltő, de csak húsz éve tiltjuk a használatát. Mégis tíz évig jöhettek hazánkba.

Losonci Miklós

Le vagyok kötelezve...

1981. február 18-án Mrs. Dora Wilson, egy jobb sorsra érdemes angliai háziasszony kinézett az Essex tartományban lévő harlowi otthonának ablakán, és látta, amint egy csapat ember a szomszédék perzsaszőnyeg- készletét pakolja be egy költöztető teherautóba.

„Maguk mit csinálnak,? – szólt oda nekik, tudván, hogy a szomszédék nyaralni mentek.

– „Tisztítani visszük asszonyom” – válaszolták az

emberek. Mint s villám, úgy döntött a jó Mrs Wilson, hogy nem hagyja ki ezt a nagyszerű lehetőséget.

– „Elvinnék az enyémet is?” – kérdezte.

Az emberek lekötelezték az asszonyt, mert elvitték az ő szőnyegét is.

Betörők voltak.

Losonci Miklós

Székely humor

Van másik

Két székely favágó üldögél este a tűz mellett.

Hosszas hallgatás után megszólal a fiatalabb:

- Bátyám, van másik nadrágja?

- Van fiam. Pár perc múlva ismét megszólal a fiatalabb:

- Akkor ez hadd égjen!

Félreértés

A székely ember szánt a mezőn, egyszer csak lóhalálában szalad haza a kislefia.

- Apám, apám, jöjjön gyorsan, anya felakasztotta magát!

- Engemet?!

Vacsora

A székely és a felesége vacsoráznak.

A nő magára borítja a paradicsomos szószot.

Azt mondja a férjének:

- Most nézz rám! Úgy nézek ki, mint egy disznó!

- Meg még le is etted magad!

Részegen haza

Részegen tántorog haza a székely, de szeretne úgy bejutni a házba, hogy a szomszédok ne tudják meg.

Hirtelen nagy ötlete támad, és bekiabál az ablakon:

- Itthon van a gazda?

Rösteli erősen az asszony, hogy nincs még ilyenkor otthon az ura, s válaszol:

- Itthon hát!

Elgondolkodik odakinn a székely:

- Hát akkor tán mégsem az vagyok, akinek gondoltam magam...

Vasút

Székelyföldön vezetik a vasutat. A gazda kinn a mezőn, az udvarán javában mérnek a szakik. Az unokája szalad a mezőre:

- Tata, jöjjön haza, baj van!

Megy is az öreg, s a mérnökök elmagyarázzák neki, hogy éppen a csűrén keresztül kell húzni a vonat sínt. Mire kifakad az öreg:

- S aztán mit gondolnak maguk, hogy minden vonatnak fogom itt nyitogatni azt a nehéz

II. Ulászló

A megüresedett magyar trónra – mint rendszerint – volt néhány jelölt. Az egyik közülük, Mátyás király egyetlen fia Corvín János, aki nem a feleségétől született.

Továbbiak közül Habsburg (III. Frigyes és fia Maximilián, két

Jagelló (Ulászló és fiatalabb testvére János Albert), de Mátyás király özvegye Beatrix királyné is. A legnagyobb eséllyel Korvín János indult. Az ország leggazdagabb főura volt és életerős fiatalember. A magyar nemesek tartottak is tőle, hogy apjához hasonlóan kemény kézzel fog uralkodni, ezért a megalkuvóbb cseh királyt Jagelló Ulászlót előnybe részesítették. Előtte azonban különböző feltételekkel kezét megkötötték. Ezek valójában a király nemesség előtti megadását jelentették. Az elutasított jelöltek trónigényeinek erőszakkal akarták érvényesíteni. Így II. Ulászló uralkodásának első időszaka mindenekelőtt harcokkal volt telítve. Legelőbb testvérével, amelyik katonaságával Pest alá hatolt. Azután Maximilánnal, aki végül Székesfehérvárt szállta meg. Mikor mindkettővel aláírta a megállapodást és Corvín Jánost Szlavónia vajdává és horvát-dalmát bánná kinevezte, tudta erejét az Ozmán birodalom állandó fenyegetése ellen összpontosítani. A törökök ellen néhány évig közepes sikerrel harcolt. Kudarcot leginkább otthon vallott, ahol jogi hatalma alig volt. Nemesség azt tette amit akart, a királyi birtokokat ellopta és a királyi bevételeket kisajátította. Uralkodónak és

udvarának a legalapvetőbb dolgokra sem jutott. Nagyon romlott a jobbágyok és városiak megélhetése. Az ország déli részén lévő erősségek nélkülöztek, a katonák létszáma csökkent. 1514. kitért a nagy paraszt felkelés. Röviddel a felkelés után a beteges Ulászló meghalt.

„Dobzse, dobzse”

II. Ulászlóról a történészek említik, hogy nagyon művelt, és jólelkű, vallásos ember volt. Gondolatában az igazságot kereste „megállta helyét a harcban és a tárgyalóasztalnál.” Egyszóval nem a gyávákhoz tartozott. Az volt az egyik ok, amiért a magyar rendek királynak kiválasztották. Elsősegélyt kellett volna szolgáltatnia a török veszély ellen. Másik ok az, hogy cseh királyi titulusa volt, a lengyel trónhoz rokoni kapcsolatok fűzték Magyar nemesség nyomására folyamatosan a lengyel szóval „dobzse, dobzse” vagy latinul „bene – bene”. Ezáltal Dobzse Ulászló maradt.

Paraszt felkelés

X. Leó pápa engedélyével magas egyházi tisztviselők, a törökök ellen magyar hadjáratot szerveztek. Nemesség nagy érdeklődést nem tanúsított. Végül hozzájárult a jobbágyok keresztes hadba való besorozásához. A hatalmas 50 ezer fős hadsereg vezetésével az erdélyi földbirtokos, középnemes Dózsa György lett megbízva. Hadjáratából antifeudális felkelés lett, amely beborította az egész Duna-medencét, de az ország északi részét csak érintette. Ebben az esetben a nemességnek egyesülni kellett, és a felkelést kegyetlenül elnyomta. Olyan kegyetlenül hogy a további gyilkolásokat magyar országgyűlésnek kellett megtiltania.

Impresszum:

A szerkesztőség címe: 2009 Pilisszentlászló, Petőfi S. u. 55.

Felelős szerkesztő - kiadó: Franyó Rudolf

E-mail: franyorudolf@citromail.hu | Tel.: 06 20 947-9243, 06 26 338-093

Megjelenik havonta • Iktatószám: CE/15092-2/2015